

Pr Kristina Kallas

Haridus- ja teadusminister

14.09.2026

ARUPÄRIMINE

Põhikooli lõpetanud noorte õppekohtade kohta

2026. aasta sügisel rakendus esmakordselt täies mahus õppimiskohustus, mille kohaselt peavad põhikooli lõpetanud noored jätkama õpinguid kuni 18-aastaseks saamiseni või kesk- või kutsehariduse omandamiseni. Reformi väljakuulutatud eesmärk on vähendada noorte väljalangemist Eesti haridussüsteemist. See on iseenesest mõistetav, paraku näitas reformi esimene rakendamisaasta, et riik ei olnud selleks piisavalt valmis. See tekitas koolilaste ja nende vanemate seas palju ärevust, vastusteta jäänud küsimusi ja muret noorte tulevikuväljavaadete pärast.

Veel 25. augustil puudus Eesti hariduse infosüsteemis (EHIS) kinnitus õppekoha kohta 1674 põhikoolilõpetajal. 1. septembri seisuga oli selliseid noori endiselt väga palju – ligikaudu 1300. Eriti teravalt puudutas probleem Tallinna ja Harjumaa noori. Seejuures kinnitasite haridus- ja teadusministrina veel augustikuu alguses avalikult, et sügiseks leiavad kõik õpilased endale õppekoha ning ükski põhikoolilõpetaja õppekohata ei jää. Kooliaasta alguseks ei suutnud ministeerium aga isegi täpsemalt öelda, kui paljudel noortel on tegelikult õppekoht olemas ja kui paljud on sellest ilma jäänud.

Tekkinud olukord tõstatab tõsise küsimuse HTM-i juhtimisvõimekuse ja reformide kavandamise kvaliteedi kohta. Põhikoolilõpetajate arv ei saanud tulla ministeeriumile üllatusena, samuti oli pikalt ette teada õppimiskohustuse jõustumine, eestikeelsele haridusele üleminek ning vajadus täiendavate õppekohtade järele. Riik ei saa ühelt poolt kehtestada noorele seadusest tulenevat kohustust jätkata õpinguid 18. eluaastani ning teiselt poolt jätta tagamata reaalse võimaluse seda kohustust täita. Veelgi enam: on lubamatu olukord, kus pärast kooliaasta algust riigil endal puudub selge ülevaade sellest, kui paljud õppimiskohustuslikud noored on tegelikult õppekohata.

Eeltoodust tulenevalt palume Teil vastavalt Riigikogu töö- ja kodukorra seaduse paragrahvile 139 vastata järgmistele küsimustele:

1. Kui palju põhikooli lõpetanud õppimiskohustuslikke noori oli ilma kinnitatud õppekohata 1. septembri 2026 seisuga? Kui suur osa neist ei saanud selleks kuupäevaks reaalselt alustada õpinguid gümnaasiumis, kutseõppeasutuses, ettevalmistavas õppes või mõnes muus õppimiskohustuse täitmist võimaldavas õppevormis?
2. Kui palju 2026. aastal põhikooli lõpetanud õppimiskohustuslikke noori on tänase seisuga ilma kinnitatud õppekohata? Palume esitada andmed kogu Eesti ja siis eraldi Tallinna ja Harjumaa kohta ning võimalusel eristada noored, kellele ei ole õppekohta pakutud, nendest noortest, kelle edasise haridustee kohta riigil lihtsalt andmed puuduvad.

Arupärimine

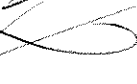
"14." 09.2026 Nr.1070

3. Miks tekkis olukord, kus õppimiskohustuse rakendamise esimesel aastal ei olnud riik suutnud kooliaasta alguseks tagada kõigile põhikooli lõpetanud noortele sobivat õppekohta ega omanud isegi täpset ülevaadet õppekohata noorte arvust? Milliseid vigu tehti ministeeriumi hinnangul õppekohtade vajaduse prognoosimisel ja reformi ettevalmistamisel ning kes peab nende eest vastutama?
4. Kas Te ei leia, et HTM on viimastel aastatel võtnud korraga ette liiga palju ulatuslikke haridusreforme, ilma et nende praktilised tagajärjed, vajalikud ressursid ja haridussüsteemi tegelik võimekus oleksid enne piisavalt läbi analüüsitud? Kuidas saab ministeerium nõuda noortelt õppimiskohustuse täitmist olukorras, kus riik ise ei suuda õigeaegselt tagada selle kohustuse täitmiseks vajalikke tingimusi?
5. Millised konkreetsed meetmed kavatseb HTM rakendada, et lahendada veel õppekohata olevate noorte probleem ning vältida sama olukorra kordumist 2027. aastal? Kui palju täiendavaid õppekohti on kavas luua, millistes koolides ja piirkondades need luuakse, millal need kohad realselt kasutusele võetakse ning milline saab olla nende meetmete eeldatav maksumus?

Lugupidamisega

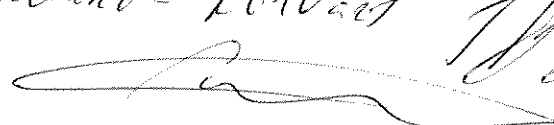
Vadim Belobrovtsev 

Aleksei Jengrafov 

Peter Enn 

Vladimir Arkhipov 

Anastassia Kovalenko-Kõlvart 

Lauri Leht 

Andrei Kobozev 